

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.४१५
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०११९
मुद्दा:- आयकर (२०७४/०७५)

श्री युनाईटेड सिमेन्ट प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं. ३०२७०४२४६) का तर्फबाट } पुनरावेदक
अधिकार प्राप्त प्रमोदराज अधिकारी..... १

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाण्डौ..... १

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७६/०४/२८

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७६/१२/०७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्तद्वय श्री विनोद कुमार उपाध्याय र श्री विकास अग्रवाल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: *

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६/०४/२८ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७६/१२/०७ को निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री युनाईटेड सिमेन्ट ईण्डष्ट्रिज प्रा. लि. ले आ.व. २०७४/०७५ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार उद्योग तर्फ रु.१,११,१८,१६,४९५।७१ नोक्सानी कायम गरी मिति २०७५।०९।३० मा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेको विवरणको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्च रकम दावी भएको व्यवसायको मुनाफा र लाभ तर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम उद्योग तर्फ संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि जम्मा रु.१,०७,७८,१२,८१२।३८ नोक्सानी कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै आधार र कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७६।०३।३१ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।३१ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७६।०४।०७ मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७६।०४।२२ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको आ.व. २०७४/०७५ का लागि उद्योग तर्फ रु.१,०७,७८,१२,८१२।३८ नोक्सानी कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६/०४/२८ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।

५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६/०४/३० मा जारी गरेको आ.व. २०७४/०७५ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी श्री युनाईटेड सिमेन्ट ईण्डस्ट्रिज प्रा. लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६/०६/०९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. निवेदकले यस आ.व. मा थप गरेको सम्पत्ति निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको हुँदा सो सम्पत्ति व्यवसायको आय आर्जन हुने कार्यमा प्रयोग भएको देखिएन। उक्त थप भएको सम्पत्ति पुँजीगत प्रकृतिको खर्च भएको र सो सम्पत्ति व्यवसायको आय आर्जनमा प्रयोग भएको नदेखिएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) तथा दफा २१(३) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नपाउने, कार्यालयले Corporate Responsibility अन्तर्गत व्यवस्था गरेको रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, निवेदकले कार्यालयले कायम गरेको करयोग्य नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी आ.व. २०७४/०७५ मा दावी गरेकोले सो बढी दावीलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने र निवेदकले पेश गरेको जवाफ तथा प्रमाण समेतको विश्लेषण गरी आधार र कारण खुलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिमको सूचना समेत जारी गरी कर निर्धारण भएको देखिँदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।१२।०७ मा भएको निर्णय।
७. करदाताबाट राखिएका कागजाँतहरू कानून बमोजिम नै राखिएको अवस्थामा समेत थप गरेको सम्पत्ति निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको हुँदा सो सम्पत्ति व्यवसायको आय आर्जन हुने कार्यमा प्रयोग भएको नदेखिएकोले खर्च कट्टी नपाउने, पुनरावेदकले Corporate Responsibility अन्तर्गत व्यवस्था गरेको रकमलाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, पुनरावेदकले करयोग्य नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेकोले सो बढी दावी लिएको खर्च कट्टी नपाउने गरी शुरू कार्यालयबाट गरेको त्रुटीपूर्ण संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत बदर गरी पाउँ भन्ने वेहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०५।११ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/०६/०७ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता श्री युनाईटेड सिमेन्ट ईण्डष्ट्रिज प्रा. लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् अधिवक्ताद्वय श्री विनोद कुमार उपाध्याय र श्री विकास अग्रवालले थप गरेको सम्पति निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको हुँदा सो सम्पति व्यवसायको आय आर्जन हुने कार्यमा प्रयोग भएको नदेखिएकोले खर्च कट्टी नपाउने, पुनरावेदकले Corporate Responsibility अन्तर्गत व्यवस्था गरेको रकमलाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, पुनरावेदकले करयोग्य नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेकोले सो बढी दावी लिएको खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी शुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
११. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको आ.व. २०७४।७५ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. निर्णय तर्फ विचार गर्दा करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर निर्माणाधीन सम्पत्तिमा प्रयोग भएको ऋणको व्याज खर्चलाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी भएको निर्णयको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले पुनरावेदन पत्रमा बैंकलाई तिरेको व्याज रकमलाई पुँजीकरण गर्नु पर्छ भनी ऐनले कल्पना नगरेको विषयवस्तुलाई आफू खुसी व्याख्या गरी पुँजीकृत गर्नु पर्छ भनी कानूनत भन्न नमिल्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले यो आ.व. २०७४।०७५ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको औषत ऋण रकम रु.४,३५,९४,५८,१३०।- रहेको र सो ऋणको औषत व्याज दर ९.६६७ प्रतिशत रहेको तथ्यमा विवाद देखिएन। सो मध्ये औषत रकम रु. १२,८३,०८,४९३।- निर्माणाधीन सम्पत्तिमा लगानी भएको तथ्यलाई समेत करदाताले स्वीकार नै गरेको

देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेको सबै ब्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै ऐ. ऐन दफा १४ को उपदफा (१) (क) मा "कुनै रकम ऋण लिए बापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने कानूनी व्यवस्था भएअनुसार निर्माणाधीन सम्पत्ति यो आ.व. २०७४।७५ मा प्रयोगमा आइसकेको भनी जिकिर लिन सकेको देखिदैन। आयकर ऐन २०५८ को दफा २१ को उपदफा (३) मा पूँजीकृत प्रकृतिको खर्च कट्टी गर्न पाईने छैन भन्ने स्पष्ट व्यवस्था हुनुको साथै सोही उपदफाको स्पष्टीकरण खण्ड (घ) को उपखण्ड (२) ले बाह्र महिना भन्दा बढी लाभप्रद आय भएको कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा लागेको खर्च भन्ने व्यवस्था समेत गरेको परिप्रेक्ष्यमा करदाताले निर्माणाधीन सम्पत्तिमा लगानी गरेको ऋण रकम सम्मको औषत ९.६६७ प्रतिशत व्याजदरले हुने रु.१,२४,०४,७७९।- पूँजीकृत गर्नुपर्ने , आयकर ऐनको दफा १४ वमोजिम व्याज खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत नै देखिन्छ।

१३. करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर Corporate Social Liability वापतको खर्च भनी खर्च कट्टी दावी गरेको रु.३६,८३,३०२।१८ खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी गरेको शुरु निर्णयको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को प्रावधानलाई परिचालन गर्ने दृष्टिकोणले व्यवस्था गरेको उक्त खर्च अमान्य गर्न न्यायसंगत हुदैन भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णयमा करदाता Corporate Social Liability भनी रु.४३,४७,१६२।३३ खर्च लेखाङ्कन गरेकोमा सो मध्ये ६,६३,८६०।१५ मात्र खर्च भएको रु.३६,८३,३०२।१८ व्यावस्था (Provision) मात्र भएको वास्तविक खर्च नभएको भन्ने आधारमा खर्च कट्टी अमान्य गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रायोजनको लागि यस ऐनको अधीनमा रही कारोबारसंग सम्बन्धित ऐनले तोकेबमोजिमको खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः-" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोले वास्तविक खर्च नभएको रकमलाई खर्च कट्टी गर्न मिल्ने देखिदैन। औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ अन्तर्गतको अनिवार्य दायित्व भए त्यसलाई करदाताले वास्तविक रूपमा खर्च गरी सो को प्रामाण पेश गरी खर्च पुष्टी गरेमा कानूनत खर्च कट्टी लिन पाउने देखिन्छ। यस आ.व.मा रु.६,६३,८६०।१५ मात्र Corporate Social Liability अन्तर्गत

खर्च गरेको देखिएको र रु.३६,८३,३०२।१८ खर्च भएको पुष्टी नभएको भनी खर्च अमान्य गरेको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को रोहमा अन्यथा भन्न मिलेन ।

१४. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर नोकसानी कट्टी नदिएको सम्बन्धमा रहेको पाईन्छ। करदाताले आ.व. २०७३।७४ सम्मको नोकसानी रु.१,५१,१८,८१,५२०।२१ भएकोले सो नोकसानी समायोजन गर्न पाउनु पर्ने जिकिर लिएको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा हेर्दा आ.व.२०७३।७४ को करदाताको संसोधित नोकसानी रु.१,४९,४९,५०,२५१।२५ कायम भएकोले वढी दावी गरेको नोकसानी रु.१,६९,३१,२६८।९३ आयकर ऐन, २०५८ को दफा २० बमोजिम नोकसानी कट्टी दिन नमिल्ने भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ । आयकर ऐन, २०५८ को दफा २० को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि ऐन बमोजिमको नोकसानी कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा "सो व्यक्तिले अन्य कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको सो वर्षको कुनै कट्टी हुन नपाएको नोकसानी " र खण्ड (ख) मा "त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोकसानी " भन्ने व्यवस्था रहेको देखियो । नोकसानी कट्टीको सम्बन्धमा करदाताको जिकिर मात्र पर्याप्त हुन सक्दैन। ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण हुँदा कायम भएको अधिल्लो आ.व. को नोकसानीलाई आधार मानेर नै नोकसानी समायोजन हुने हो। करदाताको आ.व. २०७३।०७४ सम्मको संसोधित नोकसानी रु.१,४९,४९,५०,२५१।२५ कायम भएको मिसिलबाट देखियो। उक्त नोकसानी यो यस्तो निर्णयबाट हेरफेर भएको छ भनी साधिकार निकायको निर्णय करदाताले पेश गर्न सकेको देखिदैन। यिनै करदाताले पेश गरेको लगाउको आ.व. २०७३।०७४ को आयकर मुद्दा (०७७-RB-०११८) मा नोकसानी लगायतका सबै शिर्षकको शुरु संशोधित कर निर्धारण आदेश आज यसै इजलासबाट सदर हुने ठहरी फैसला भइसकेको छ। करदाताले आफूखुसी दावी गरेको नोकसानीलाई मान्यता दिन सकिने कानूनी आधार नदेखिँदा वढी दावी गरेको नोकसानी रु.१,६९,३१,२६८।९३ लाई कट्टी दिन नमिल्ने ठहर्‍याई ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गरेको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय समेत मनासिव देखियो।

१५. तसर्थ माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री युनाईटेड सिमेन्ट प्रा. लि. (स्थायी लेखा न.३०२७०४२४६) को आ.व. २०७४।०७५ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७६।०४।२८ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति

२०७६।१२।०७ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सकदैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसील खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु।
२. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठुला करदाता कार्यालय पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

नायब सुब्बा: सन्तोष कुमार साह

इतिसम्बत २०८० साल जेष्ठ ९ गते रोज ३ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप